

CHEMIE EN DE EERSTE WERELDOORLOG

Tijdens het symposium *Chemie en Wereldoorlog I: een dag in de Westhoek* werd eens te meer duidelijk dat de chemie, via strijdgassen, een beklievende rol speelde in die dagen. En de vraag hoe je er tegen te beschermen is nog steeds actueel.

TOM MORTIER

Afgelopen jaar werd overal in Vlaanderen de Eerste Wereldoorlog uitvoerig herdacht onder de titel *100 jaar Grote Oorlog 1914–1918*. Vele activiteiten, tentoonstellingen en herdenkingen gaan door in de Westhoek, die voor altijd onlosmakelijk verbonden zal zijn met de confronterende geschiedenis van de Grote Oorlog. De West-Vlaamse streek rond Ieper was het toneel van een jarenlange vernietigende loopgravenoorlog.

STRIJDGASSEN

Tijdens de Eerste Wereldoorlog deed zich bovendien een nieuw fenomeen voor. De Duitsers experimenteerden met verschillende strijdgassen en begonnen deze in te zetten tegen de geallieerden. Hoewel de strijdgassen relatief weinig slachtoffers maakten, was deze nieuwe manier van oorlogsvoeren uitermate beangstigend voor de geallieerde troepen die zich schuil hielden in de loopgraven.

Tijdens de eerste aanvallen met gifgassen waren de geallieerden dan ook volledig verast, met als gevolg dat aan het einde van de oorlog elke soldaat een gasmasker bij de hand had om meteen op te zetten wanneer er waarschuwingssignalen klonken.

Tien procent is mogelijk oude chemische wapens

De chemie van strijd- en gifgassen speelde in elk geval een uitermate beklievende rol tijdens de Grote Oorlog. Om die reden vond de KVCV het interessant om in het kader van haar 75-jarig bestaan een gespecialiseerd symposium voor haar leden te organiseren, om daarin de nodige wetenschappelijke aandacht te besteden aan de rol van de chemie tijdens de Eerste Wereldoorlog. De organisatie lag quasi volledig in handen van Eric Schouteden, wiens vader Ferdinand Schouteden nog voorzitter is geweest van de KVCV, én huidig voorzitter Christophe De Bie.

Het was een ronduit indrukwekkend

programma dat zij konden voorstellen op zondagvoormiddag 28 september 2014, dat doorging in de Conferentiezaal van de prachtige Lakenhalle in Ieper. De aanwezigen woonden in een historisch kader enkele absolute toplezingen bij. De eerste aanzet werd gegeven door Peter Lodewyckx die Vice-Rector is aan de Koninklijke Militaire School. Hij besprak de definitie en de classificatie van strijdgassen met hun historische achtergrond en hoe soldaten zich vandaag nog steeds beschermen tegen strijdgassen met behulp van technieken die reeds tijdens de Eerste Wereldoorlog werden ontwikkeld. Vervolgens besprak Daniel Feakes, een beleidsmedewerker van de OPCW (Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons) wat men in onze tijd op wereldschaal doet om strijd- en gifgassen uit de wereld te helpen.

ONTMIJNEN

Bijzonder actueel en interessant was de lezing van Sven Devroe, kapitein binnen de Dienst voor opruiming en vernietiging van ontploffingstuigen (DOVO). Hij gaf ons inzicht in hoe ontmijsers te werk moeten gaan om chemische wapens te ontmantelen en te vernietigen. Van de ongeveer 150 ton (!) munitie uit de Eerste Wereldoorlog die jaarlijks wordt opgehaald, is er ongeveer 10 procent dat de ontmijsers met de hoogste prioriteit dienen te behandelen, omdat het mogelijk oude chemische wapens zijn. Het voormiddagprogramma werd afgesloten met een academische lezing die werd gegeven door de gekende professor Jan Tytgat. Als directeur van het Laboratorium voor toxicologie van de KU Leuven besprak hij de toxicologische consequenties bij het gebruik van chemische wapens.

Na de broodjesmaaltijd was er voor de aanwezigen nog de mogelijkheid om in de Lakenhalle de permanente interactieve oorlogstentoonstelling in het In Flanders fields museum te bezoeken. Hiermee werd de perfect georganiseerde dag op de juiste manier afgesloten.

FOTO: KATRIEN FORIER

V.l.n.r. Jan Tytgat, Peter Lodewyckx, Sven Devroe en Daniel Feakes.